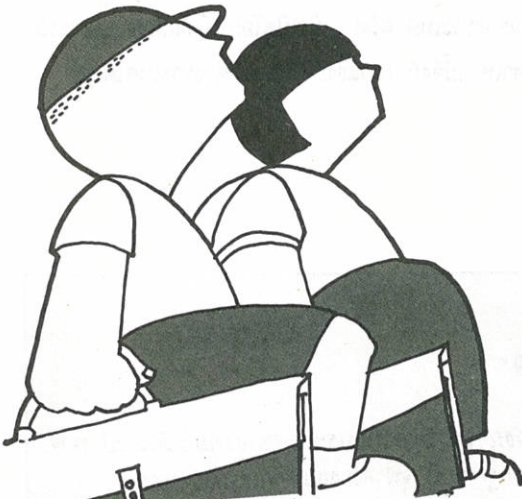

การพัฒนาบุคลิกภาพ

และ ส่งเสริมจริยธรรมนักศึกษา ใน สถาบันอุดมศึกษา

* ผศ. ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์

บทความนี้เขียนขึ้นด้วยแนวคิดซึ่งกรอบด้วย
เหตุผล 2 ประการ ประการแรก คือ การได้
เข้าประชุมสัมมนาเรื่องนี้ด้วยตนเอง ซึ่ง
ทบวงมหาวิทยาลัยจัดขึ้น 2 ครั้งติดต่อกัน ทำให้ได้
ทราบถึงทัศนะของบุคคลทั่ว ๆ ไปต่อนิสิต นักศึกษา
ปัจจุบันและความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
ส่วนเหตุผลประการที่สองนั้น สืบเนื่องมาจากเหตุผล
ประการแรกซึ่ง ทำให้คิดย้อนไปถึงสิ่งที่ตนเองสัมผัส
และมีประสบการณ์มาแต่ครั้งอดีตจนปัจจุบัน จึงต้อง
เขียนบทความนี้ขึ้นในโอกาสที่เรื่องนี้กำลังเป็นที่สนใจ
กัน

ทัศนะของบุคคลทั่ว ๆ ไปต่อนิสิตนักศึกษา ระดับ
อุดมศึกษาในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าสภาพการ
ทางด้านจริยธรรมของนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางด้าน
การรักษาวินัย ความรับผิดชอบ การเสียสละ การเป็น
ผู้นำ ผู้ตามที่ดี การพึ่งตนเอง การคิดริเริ่มสร้างสรรค์
การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมไทย การใฝ่รู้ ใฝ่คิด
และใฝ่ทำ การมีสัมมาคารวะ การมีความประพฤติและ
มารยาทที่ดีงาม การให้ความร่วมมือในกิจกรรมของ
ส่วนรวม การรู้แพ้รู้ชนะรู้ถอย การบำเพ็ญตนให้เป็น
ประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนการวางตัวและแสดงออก
ที่เหมาะสม อยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง ควรส่งเสริมให้อยู่

* รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : M.S. (Business

Administration) Saint Francis College, U.S.A.

ในมาตรฐานที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาที่สำเร็จ การศึกษาออกไปสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างเป็น สุขสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมไทยให้ต่อเนื่องตลอดไป

ตามที่ได้กล่าวมาในตอนต้นก็พบข้อเท็จจริงว่า ที่เป็นเช่นนั้นเพราะสังคมปัจจุบันมีการแข่งขันทาง เศรษฐกิจ แข่งขันทางด้าน การดำรงชีวิตและปากท้อง โอกาสที่นิสิตนักศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองมีน้อยกว่าในสมัยก่อน และโอกาสที่นักศึกษา ใกล้ชิดกับบรรดาครู-อาจารย์ในมหาวิทยาลัยก็น้อยเมื่อ เปรียบเทียบกับสมัยก่อน ทั้งนี้เพราะหลักสูตรอุดมศึกษา ในสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเน้นแต่การประกอบวิชาชีพ เน้นความเป็นเลิศ ทางวิชาการ เพื่อให้ให้นักศึกษาไปใช้ในการประกอบ อาชีพ แต่ขาดการเน้นวิชาที่ค่าจุนวิชาชีพ สอนให้คน ฉลาด แต่ขาดการสอนสิ่งที่ควบคุมความฉลาด มนุษย์ หนีออกจากธรรมชาติ วิ่งตามการพัฒนาไปจนลืมตัว เอง ลืมคุณค่าของการพึ่งตนเอง ลืมเอาหัวใจไปเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่กัน ลืมนึกถึงความเสียสละตรงกันข้ามกลับเห็น แก่ตัวยิ่งขึ้น เพิ่มพูนปัญหาในสังคมมากขึ้น จนน่าวิตก ว่า ในอนาคตจะมีแต่ผู้มีการศึกษาสูงแต่หย่อนคุณธรรม สำหรับการดำรงชีพที่เหมาะสมในสังคม

ปัจจุบันรัฐบาลเองก็ได้ตระหนักถึงปัญหาและ ความจำเป็นที่ต้องรีบเร่งแก้ไข จึงได้กำหนดนโยบาย ที่จะส่งเสริมคุณภาพของบุคลากรอันเป็นทรัพยากรที่ สำคัญยิ่งของชาติด้วยการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริย ธรรมไว้ ทั้งในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่ง ชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับ ที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนด มาตรฐานไว้ว่าให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติและสอดแทรกเรื่องการพัฒนาจิตใจด้านคุณธรรม และค่านิยม ไว้ในหลักสูตรการศึกษาอบรมทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาโดยเน้นการประหยัดอดออม และนิยมไทย การพึ่งตนเองความขยันหมั่นเพียร และ

มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่อันพึงมีต่อชาติ ศาสนา กษัตริย์

นอกจากนี้ ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดม ศึกษาฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดนโยบาย ในการผลิตบัณฑิตไว้ประการหนึ่งว่า “ผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ สามารถ ปรับตัวให้เข้ากับภาวะของการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม และให้มีความสามารถในการ สร้างงานและประกอบอาชีพอิสระได้”

จะเห็นได้ว่าทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดม ศึกษาฉบับที่ 6 ได้เน้นถึงเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ไว้มาก ควรที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการ ศึกษาในระดับนี้ ควรได้เอาใจใส่เป็นพิเศษ

อนึ่ง ในเรื่องนี้นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จออกยัง ศาลาดุสิดาลัย เพื่อทรงรับถวาย บริญญาคุณูปกิตติคุณกิตติมศักดิ์ จากนายกสภามหา วิทยาลัย 5 แห่ง ได้ตรัสปรารภท่ามกลางผู้เข้าเฝ้าฯกว่า 200 คน ซึ่งประกอบด้วย คณะผู้บริหาร และสภาคณา-จารย์จาก 5 มหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นข้อสังเกตที่อาจจะ เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยว่า มหาวิทยาลัยสอน นักศึกษาให้เป็นคนเก่งด้านวิชาการ ความคิดริเริ่ม ความกล้าหาญ และความกระตือรือร้นที่จะก้าวหน้า นั้นดีอยู่แล้ว แต่นอกจากจะสอนคนให้เก่งนั้นจำเป็น อย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเรา จึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม คือ ทั้งเก่งและดี

ทรงเห็นต่อไปว่าถ้ามองให้ถี่ถ้วนแล้ว นักศึกษา อาจมีการบกพร่องดังต่อไปนี้

1. บกพร่องในความคิดพิจารณาที่รอบคอบและ กว้างไกล เพราะใจร้อนเร่งจะทำการให้เสร็จโดยเร็ว เป็นเหตุให้การทำงานผิดพลาด ขัดข้องล้มเหลว
2. บกพร่องในความนับถือ และเกรงใจผู้อื่น เพราะถือว่าตนเป็นเลิศเป็นเหตุให้เย่อหยิ่ง มองข้าม ความสำคัญของบุคคลอื่น และมักก่อความขัดแย้ง

ทำลายไมตรีจิตมิตรภาพตลอดจนความสามัคคีระหว่างกัน

3. บกพร่องในความมรรยาธ พอเหมาะพอดีในการกระทำทั้งปวง เพราะมุ่งหน้าแต่ทำตัวให้เด่น ให้ก้าวหน้าเป็นเหตุให้เห็นแก่ตัว เอาวดเอาเปรียบ

4. บกพร่องในจริยธรรมความรู้จักผิดชอบชั่วดี เพราะมุ่งแต่จะแสวงหาประโยชน์เฉพาะตัวให้เพิ่มพูนขึ้น เป็นเหตุให้ทำความผิด ความชั่ว ทุกจริตได้โดยไม่รู้สึกละสังเกตุ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานคำแนะนำในคราวนั้นว่า หากมหาวิทยาลัยทั้งหลายร่วมมือกันสร้างความเก่งความดีให้เกิดพร้อมกัน ในตัวนักศึกษาได้ จะทำให้ความผิดพลาดสืบสวามทั้งปัญหาข้อขัดข้องนานาประการ ในบ้านเมืองจะทุเลาลดน้อยลง และความเจริญก้าวหน้าที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วกว่าที่เราเร่งร้อนกระทำกันอยู่ในเวลานั้นนั้น เป็นที่ชัดเจนแล้วว่าเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรจะเร่งดำเนินการในเรื่องนี้เป็นการด่วน เพราะแม้แต่พระองค์ท่านมีพระราชภาระอันหนักยิ่ง ยังทรงเป็นห่วงใยในเรื่องนี้ด้วยพระองค์เอง

จากการที่ได้ทราบว่ สาเหตุที่ทำให้จริยธรรมของนักศึกษาเสื่อมลงก็คือ ระบบการศึกษา ฉะนั้น วิธีแก้ไขก็ต้องแก้ที่ระบบการศึกษา จึงจะตรงจุดที่สุด

ในการแก้ไข ก็คงต้องใช้กระบวนการที่เป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นตั้งแต่การรับรู้ปัญหาสาเหตุของปัญหา การตั้งใจที่จะแก้ปัญหา การได้รับการสนับสนุนให้กำลังใจ และการร่วมมือกันในการแก้ไข

แนวทางในการพัฒนาทั้งในด้านบุคลิกภาพ และส่งเสริมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา ควรได้กำหนดดังนี้

1. ให้เรียนรูวิชาทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวกับบุคคลและสังคมโดยตรง จะช่วยให้เกิดการ**พัฒนาจิตใจ** ให้นิสิตนักศึกษาทั้งทางตรงและ

ทางอ้อม

2. การจัดโครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาจิตใจโดยตรง เช่น กีฬาและกิจกรรมทางศาสนาหรือมีโครงการพัฒนาจิตใจ และพัฒนาพฤติกรรมโดยตรง

3. การสอดแทรกการพัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรม**เข้าไปในเนื้อหาวิชาทุกวิชา**

4. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติและสอดแทรกเรื่องการพัฒนาจิตใจด้านคุณธรรมและค่านิยมไว้ในหลักสูตรการศึกษาอบรม ทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งผู้บริหารการศึกษา โดยเน้นการประหยัดการอดออม และนิยมไทย

นอกจากนั้นปัจจัยที่ส่งเสริมบุคลิกภาพ และจริยธรรม ที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาก็คือ

1. หลักสูตรและการเรียนการสอน
2. กิจกรรมในรูปของชมรมต่างๆ เช่น กีฬา ศาสนา

3. ระเบียบ

4. อาจารย์

5. บุคลากรอื่นในสถาบัน

6. นโยบายและค่านิยมของสถาบัน

7. สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น เพื่อน อาคารสถานที่ สภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น

8. ครอบครัวของนักศึกษา

9. สโมสรนักศึกษา

ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องของสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่องเพื่อขจัดข้อบกพร่อง โดยปฏิบัติดังนี้ :-

หลักสูตรและการเรียนการสอน

- จัดตารางสอนที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรม

- จัดโครงการพัฒนานักศึกษาในด้านจริยธรรม เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอหรือบรรจุไว้ในหลักสูตรภาคบังคับ

กิจกรรมในรูปของชมรมต่าง ๆ

- กิจกรรมดังกล่าว ควรได้รับความสำคัญจากผู้บริหารสูงสุดของสถาบัน และโดยเฉพาะผู้รับผิดชอบด้านวิชาการที่จะต้องรับรู้ถึงกลวิธีที่จะบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร และจริยธรรมของนักศึกษา นอกจากจะเป็นการศึกษาโดยตรงแล้ว ควรจะมี Indirect Education เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู-อาจารย์ กับนิสิตนักศึกษา
- กิจกรรมที่สมควรจะสนับสนุนให้เป็นพิเศษ คือ กิจกรรมเกี่ยวกับความกตัญญูในบิดามารดา-ครู-อาจารย์ และสถาบัน

ระเบียบ

- ปรับปรุง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาให้เหมาะสม เช่น ระเบียบการแต่งกาย เป็นต้น โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมด้วย แล้วจัดพิมพ์เผยแพร่และส่งเสริม จูงใจให้มีการปฏิบัติตาม

อาจารย์

- อาจารย์เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในฐานะอาจารย์ผู้สอน ซึ่งต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง และสามารถสอดแทรกในขณะสอน
- ยกย่องและให้กำลังใจแก่นักศึกษาที่ประพฤติดีให้ปรากฏ
- ให้ความรัก ใจเวลา แก่นักศึกษาทุกคน
- พยายามศึกษา เข้าใจ และยอมรับพฤติกรรมของมนุษย์ในทุกรูปแบบ
- มีความเป็นครูอย่างแท้จริง
- เป็นแม่แบบที่ดี
- อาจารย์ต้องเป็นทั้งครู และนักวิชาการ ไม่ใช่เป็นเพียงแต่นักวิชาการ ที่ต้องเอาเวลาไปเขียนตำรา หรือวิจัยเพื่อเอาตำแหน่งทางวิชาการแต่

เพียงอย่างเดียว อาจารย์ต้องมีความเป็นครู ช่วยพัฒนาจริยธรรมให้ศิษย์ด้วย พัฒนาจิตใจ ศิษย์ให้เกิดจิตสำนึก และมีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวม

บุคลากรอื่นในสถาบัน

- อบรมบุคลากรทุกฝ่ายของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาให้เข้าใจ ถึงบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการมีส่วนในการพัฒนาจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาด้วย
- อบรมให้บุคลากรอื่น ๆ รักสถาบันและถ่ายทอดทัศนคติทางบวกนั้นให้กับนิสิตนักศึกษาด้วย

นโยบายและค่านิยมของสถาบัน

- จัดให้มีคณะกรรมการดำเนินการด้านจริยธรรม และบุคลิกภาพของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- ปรับปรุงคุณภาพอาจารย์ และบุคลากรของสถาบัน
- ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและให้สามารถพัฒนาตนเองรวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้
- ในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งของอาจารย์ให้พิจารณาการมีจริยธรรมด้วย
- ให้มีการศึกษาและปฏิบัติจริยธรรมกันในทุกคณะ และทุกหน่วยงานโดยทั่วถึงกันทั้งระบบอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง
- ตักเตือน หรือสั่งลงโทษเมื่อประพฤติผิดหรือละเลยจริยธรรม
- ยกย่องและให้เกียรติแก่ผู้ดีเด่น ด้านจริยธรรม
- สนับสนุนนโยบาย การจัดวิธีการเรียนการสอนในรูปแบบที่ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรม
- ผนวกรับเครื่องจรรยาบรรณ ในวิชาชีพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยให้คณะวิชาเป็นผู้

รับผิดชอบ ในการเผยแพร่ดำเนินการและ
ควบคุมในการปฏิบัติ

- จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทุกระดับ

บรรยากาศสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกสถาบัน

- บุคลากรระดับบริหารทุกคนทั้งของมหาวิทยาลัยและของคณะฯ ต้องรู้จริยธรรมและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง
- ให้มีสถานที่สำหรับกีฬา และนันทนาการอย่างอื่นให้พอเพียง

ครอบครัวของนักศึกษา

- ให้บิดา-มารดา และผู้ปกครองของนิสิตนักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา
- นัดพบ-ปะ หรือประชุมผู้ปกครองเป็นระยะตามความเหมาะสม

สโมสรนักศึกษา

- จัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมจริยธรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถาบันและชุมชน
- จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาต่อสังคม
- ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจในหน้าที่บทบาทและขอบเขตตลอดจนกฎระเบียบข้อบังคับสำหรับนักศึกษาในสถาบันที่ตนเองศึกษาอยู่ เพื่อการปฏิบัติได้ถูกต้อง

หากปฏิบัติได้ตามแนวที่เสนอไว้ ณ ที่นี้แล้ว มั่นใจว่า การพัฒนาบุคลิกภาพและส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันนั้น ๆ จะเป็นไปได้เป็นอย่างดี

ปัจจัยที่สำคัญที่จะขอย้ำอีกครั้ง ก็คือ ตัวอาจารย์เอง ศิษย์จะหมดกำลังใจ ได้จากคำพูดบางคำหรือการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของอาจารย์ ตรงข้าม ศิษย์จะมีกำลังใจเกิดความรักความผูกพันได้จากคำพูดบางคำ การกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของอาจารย์เช่นกัน

ที่กล่าวยืนยันเช่นนี้ได้แน่ เพราะทุกคำพูดที่กล่าวไว้สามารถพิสูจน์ได้ จากบัณฑิตรุ่นนี้ เพราะเป็นรุ่นที่ “ถูก” จบมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็น “ถูก” ที่อยู่ในความ

ปกครองในฐานะ “คณบดีคณะบริหารธุรกิจ” หรืออีกจำนวนไม่น้อยที่เป็น “ถูก” ซึ่งอยู่ในความปกครอง ในฐานะ “รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา” การได้ใกล้ชิดและได้สัมผัสชีวิตนักศึกษาในปกครอง ไม่ว่าในฐานะใดก็ตามพบว่า โดยธรรมชาติของนักศึกษาทุกคนจะเป็นคนดี มีความน่ารัก แต่ที่ออกนอกแบบไปบ้างส่วนมากจะเป็นเพราะความไม่รู้และเข้าใจเอาเองว่าถูกต้องเหมาะสมแล้ว และก็มีบ้างเป็นส่วนน้อยที่กระทำไปเพราะต้องการจะประจบหรือเรียกร้องความสนใจ ครั้นเมื่อได้ถูกบอก ก็จะเปลี่ยนพฤติกรรม กลายเป็นผู้มีจริยธรรมได้ในที่สุด

คำพูดที่แสดงออก เช่น “ด้วยรัก และผูกพัน...จากลูกแม่” “ขอกราบแม่ด้วยความเคารพ...รักแม่” หรือ “แม่ของพวกเรา จากลูกสโมสรนักศึกษา...รักแม่จัง” เป็นต้น ที่กล่าวมาเหล่านี้จะเป็นการยืนยันได้ดี

ขอผู้ที่เกี่ยวข้อง โปรดได้พัฒนาและเสริมสร้างบุคลิกภาพและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา ดังที่ทุกท่านปรารถนา โดยการให้ 3 ประการ คือ ให้ความรักให้เกียรติ และให้ตัวอย่างแก่เขา แล้วท่านจะประสบความสำเร็จโดยแน่นอน ■